

Gebit (2)

Hoefslag brengt in samenwerking met Helicon opleiding NHB Deurne maandelijks een artikel over het paard en zijn gezondheid. In deze serie worden de meest bekende problemen en kwalen van het paard behandeld aan de hand van de vragen: wat kun je zelf, wanneer bel je de dierenarts en hoe moet je handelen? Handig om te bewaren en binnen handbereik te houden, onmisbaar voor iedere paardenhouder. Deze keer het tweede deel van gebitsproblemen.

Tekst: Sandra de Vreede

De laatste weken is je paard wat lastiger te rijden, vooral in de wendingen komt hij in verzet. Regelmatig schudt hij met het hoofd. Het eten gaat langzamer, vooral brok laat hij liggen. Soms vind je proppen hooi in de box. Eerst dacht je nog aan een virusinfectie, omdat er afgelopen week meerdere paarden op stal hun voer lieten staan, maar nu wordt het misschien toch tijd om ook het gebit eens grondig te laten onderzoeken.

Gebitsverzorging kiezen

Het vinden van een goede gebitsverzorging voor een paard valt niet mee. Iedereen in Nederland kan zichzelf gebitsverzorging noemen. 'Paardentandarts' is een term die wettelijk sowieso door niemand gebruikt mag worden. Het verdient aanbeveling wat tijd te steken in het zoeken naar een vakman of -vrouw die kennis van zaken heeft. Vraag andere paardenhouders en je paardendierenarts of zij een goede paardengebtsverzorging kunnen aanbevelen. Sommige paardentandartsen hebben zich zelf meer toegelegd op gebitsverzorging.

Laat je informeren over:

- * de door de gebitsverzorging genoten opleiding en hoe lang deze opleiding geduurd heeft;

Foto: Marc Rühl, HFM

- * het al dan niet gebruiken van een mondsperder (speculum) door deze gebitsverzorger;
- * of hij de paarden door een dierenarts laat sederen;
- * de tijdsduur van de behandeling van één paard;
- * de te verwachten uitleg over de problemen die het gebit vertoont en de wijze waarop hij die behandelt;
- * het gebruik van een speciaal registratieformulier.

Onderzoek

De gebitsverzorger begint met het gebit grondig te onderzoeken. De kaken en kaakgewrichten worden afgevoeld en de zijwaartse en voor/achterwaartse beweging van de onderkaak ten opzichte van de bovenkaak bij een gesloten mond wordt getest. Ook worden de snijtanden en het mondslijmvlies voorin de mond bekeken. Nadat de mondsperder geplaatst is, kunnen (met behulp van een hoofdlampje) de kiezen bekeken en gevoeld worden. Tevens wordt er gekeken naar laesies (wondjes) aan tong en wangslimvlies.

Wisselen

Afhankelijk van de leeftijd en anatomie van het paard kunnen er verschillende problemen voorkomen. Bij jonge paarden kunnen problemen ontstaan bij het wisselen. Elementen van het melkgebit blijven zitten: doppen op de kiezen, persisterende veulentanden.

Aan de wangzijde van de kiezen in de bovenkaak en de tongzijde van de kiezen van de onderkaak kunnen kleinere of grotere scherpe punten ontstaan. Deze kunnen pijnlijk zijn voor het paard (tijdens het rijden) en belemmeren op den duur ook de normale maalfunctie van het gebit.

Als de boven- en onderkaak niet precies even lang zijn (overbijter, onderbijter) zullen de voorste en achterste kiezen niet goed kunnen afslijten waardoor er grote haken ontstaan.

Wolfskiesjes zijn kleine kiesjes die soms vóór de voorste kiezen in de bovenkaak voorkomen. Ze zitten heel zelden in

Tips

- * Kijk regelmatig rustig naar het eetgedrag van je paard. Maakt hij mooie zijdelingse kauwbewegingen? Knoeit hij veel met brok? Laat hij proppen hooi vallen?
- * Denk bij rijtechnische problemen ook aan de mond als mogelijke oorzaak.
- * Regelmatig terugkerende koliek of diarree kunnen hun oorzaak hebben in een slecht functionerend gebit.
- * Het verdient aanbeveling om je paard preventief jaarlijks te laten onderzoeken en behandelen door een goede gebitsverzorger of een dierenarts die zich hier op toegelegd heeft.
- * Het is belangrijk dat je paard voldoende ruwvoer eet.
- * Raadpleeg de dierenarts bij een vieze geur uit de mond of eenzijdige pussige neusuitvloeiing.

de onderkaak. Wolfskiesjes kunnen problemen opleveren met het bit. Het kan nodig zijn deze te verwijderen. Naast deze zaken kunnen er nog andere meer of minder vaak voorkomende problemen aan het gebit een rol spelen.

Uitbalanceren

Het belangrijkste en tegelijkertijd moeilijkste doel van het werk van de gebitsverzorger is het dusdanig balanceren van het gebit, dat het paard het zelf met zijn natuurlijke kauwbeweging weer regelmatig kan afslijten. Als de kiezenrijen niet goed gebalanceerd zijn, kan er op sommige kiezen onevenredig veel druk komen te staan, waardoor deze uit de rij gedrukt worden of zelfs breken (fractureren).

Bij veel paarden is het nodig na het vijlen

van de kiezen een snijtandcorrectie te doen om zo de kiezenrijen goed op elkaar aan te laten sluiten (occlusie). Met een slijpwieltje wordt een randje van de snijtanden 'afgesneden'. Na de behandelingen controleert de gebitsverzorger opnieuw de zijwaartse en voor/achterwaartse beweging van de onderkaak terwijl de kiezen op elkaar gedrukt worden. Heeft het paard eenmaal weer een goed functionerend uitgebalanceerd gebit, dan zal de gebitsverzorger bij het volgende bezoek minder werk hebben. Dat geldt natuurlijk niet voor bijzondere problemen zoals bij gebitten waarin kiezen ontbreken. In deze gevallen zal de gebitsverzorger juist adviseren het gebit twee keer per jaar te laten controleren en indien nodig te behandelen. |

Met behulp van een hoofdlampje kunnen de kiezen en de dieper in de mond gelegen delen van de tong en het wangslimvlies bekeken worden.